

Ještě se nenarodil popularizátor statistiky,

říká v rozhovoru rektor VŠE, prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c.

Jak jste se dostal ke statistice? Čím vás oslovila?

Ponejvíce to asi byl můj pozitivní vztah k matematice. Zvažoval jsem tenkrát více vysokých škol, ale potom se mi kombinace matematiky s jistou aplikací – a tou statistika je – začala zdát docela vyvážená. I když tenkrát při rozhodování to asi zas až tak jasné nebylo. Musím uznat, že po maturitě mladí lidé ještě většinou příliš nevědí, co statistika skutečně je. Výběr cesty, po střední škole obecně, je dost obtížný vždy, to je normální. Já jsem tenkrát uvažoval třeba i o medicíně, ale nakonec jsem se rozhodl tak, jak jsem se rozhodl. Matematika převážila a od ní jsem došel až ke statistice. Myslím, že většina lidí v tom věku má nějaká přání, ale ví spíš jen mlhavě, kam vlastně chce směřovat. Takže i já беру tohle období života a toto rozhodnutí s jistou rezervou a nelituji toho.

Jaké základní předpoklady by měl člověk mít, aby se mohl stát dobrým statistikem?

Měl by mít přátelský vztah k matematice a k jistému stupni logického uvažování a myšlení vůbec. Druhá věc je, že by asi měl mít také nějaký přesah v myšlení. Takový přesah ve statistice schovaný je, pokud člověk nedělá statistiku jako čistě základní vědu. Já jsem se nakonec stal možná víc ekonomem než statistikem. Naučil jsem se vidět statistiku v souvislostech s hospodářskými jevy. Statistika mě tak dovedla až k ekonomii. Někdo jiný zas může mít vztah třeba k medicíně – to je také silná parketa statistiky, medicínské aplikace. Takže za důležitý považuji právě příklon, přesah k nějaké předmětné disciplíně.

Rozumím tomu tak, že se statistika lépe užívá, pokud je takřikajíc obalena ještě nějakým dalším tématem?

Ona pak má v sobě něco, co vytváří jakousi její druhou fázi. Já říkám, že statistika je názor na život, na svět. Učí vás nějakým způsobem vidět věci v pestrých souvislostech. Máte data, s těmi daty pracujete, ta data někde vznikla. Je celkem úplně jedno, kde. A vy se pomocí těchto dat díváte na svět. V momentě, kdy k základním statistickým znalostem přidáte jistý věcný přesah, například do ekonomie, pak, řekl bych, vám dobrá znalost statistiky a zároveň určité předmětné disciplíny umožňují logicky tyto věci řadit, pochopit, dávat do souvislostí, argumentovat v nich. Velkou výhodou statistiky je právě podpora argumentace. Mám za to, že má-li ekonom dobrou průpravu ve statistice, bude to dobrý ekonom. Pak se teze v ekonomii daleko lépe formulují. Bez znalosti statistiky dobrý ekonom vyroste jen sotva.

Vnímáte nějaký rozdíl, pokud používá statistiku humanitně zaměřený vědec? Může se s ní sžít? Protože statistika se používá i v humanitních oborech, například v sociologii.

Ne že se může sžít, musí se s ní sžít! Ekonomie je oblast hodně široká, stejně jako hospodářská a sociální statistika. Má něco v sobě, co je hodně specifické a co v sociologii není, to, čemu se říká úřednická statistika. Tu dělají statistické úřady a je to dost podstatná věc statistického světa. A sociologie? Já tu vidím paralelu: sociologové pracují s chováním lidí, s jakousi výslednicí subjektivních snah jednotlivců, která prostupuje do celé společnosti. V tom se přece sociologie od ekonomie zas tolik neliší. Sociologové jsou dost vzděláváni ve statistice a neobejdou se bez ní, ale uznávám, je to trošku jiný druh statistiky než třeba v ekonomii.

Sám o sobě říkáte, že jste jako matematický statistik začínal, pak jste se přetavil v ekonomického statistika. Je ještě něco, čím vás dokáže statistika překvapit?

Ta vás překvapí často. Kombinace statistiky – jako disciplíny, která pracuje s neurčitostí a s pravděpodobností – a ekonomie, jako předmětné disciplíny, přináší spojení, které prostě v sobě má cosi, co vede k tomu, že nikdy nemůžete výsledky, k nimž dojdete, brát s plnou jistotou. Vždycky existuje riziko, vždycky se pohybujete v prostředí určité nejistoty, ať už je ona nejistota vyjádřená mírou rizika či formou nějakého verbálního od-

hadu. Statistika vás může překvapit pokaždé, kdykoli s ní budete pracovat. To je základní vlastnost statistiky. Statistika pracuje přibližně, matematika přesně. Žijeme v pravděpodobnostním světě. Prakticky nikdy nelze výsledky přijímat se stoprocentní jistotou, proto ta možná překvapení. Někdy milá, někdy nemilá. Vždy bude existovat cosi jako stochastická mezera, do které se ještě něco vejde. A to je na statistice zajímavé a také docela přitažlivé. Ostatně – třeba v medicíně je to podobné. Může si lékař vždy být jist svou diagnózou či zvolenou terapií a vyloučit překvapení? Jistě ne. Stejně je to ve statistice.

Jak se díváte na způsob zveřejňování statistických dat, která produkují statistické úřady? Zveřejňovat suchá čísla bez jakýchkoliv doprovodných informací? Nebo upřesňující a doprovodné informace k těmto datům patří? Na to jsou velmi rozdílné názory.

Tohle bude vždycky trochu problém, protože tu nejde jen o statistiku jako o zdroj informací, ale také o ty, kteří výstupy statistiky přijímají, tedy o uživatele statistiky. A tady já postrádám u širší veřejnosti a často i u odborné veřejnosti přece jenom vyšší stupeň statistické gramotnosti. Veřejnost mnohdy třeba není ochotná vidět, že statistika nemůže říct hned na první pokus úplně přesně, jak to či ono bylo. Ona nejdřív zkoumá, pátrá, dotazuje se, potom dopočítává a až na konci je nějaký výsledek. Výsledek, který někdy trvá i rok, jako je to např. u revizí HDP. Každý jistě rád přijme první rychlou informaci, ale u té každý statistický úřad zároveň říká: pozor, to je předběžný odhad a až později čkejte zpřesněný výsledek. Pořád se mi zdá, že práce veřejnosti se statistickými daty je jaksi zjednodušená. Zjednodušená ve smyslu používání výsledků statistiky. Malý příklad: objeví se zpráva, jaká je průměrná mzda. Ale už nikde se v tom základním textu v médiích nedočtete, jaká je variabilita této mzdy, jak vypadá její rozdělení, že se průměrná mzda určuje dvojím způsobem apod. Čtenář novin či divák televize se obvykle dozví jedno jediné jednoduché číslo. Průměrný plat je přibližně 24 tisíc korun. A tečka! Ale co v tom je, koho se to týká, jak je to okolo toho průměru rozvrstvené atd., to už skoro nikde není. Přitom statistika tyto údaje poskytuje zároveň se základní informací o průměru, ale tím se v interpretaci nikdo už moc nezabývá. A podobně je to i s mnoha dalšími informacemi, zdaleka nejen s průměrnou mzdou. Je to škoda pro nás pro všechny.

Máte nějakou radu, jak pracovat se statistikou lépe?

Statistika se většinou lidí jeví jako suchopárná. Ale není. Je to druh životní filozofie, je to pohled na svět. Statistice však chybí jedna věc. Ještě se nenarodil vykladač statistiky. Astronomie také asi není zajímavá pro každého, ale má své vykladače. Nenarodil se ještě člověk, který by dokázal vlídným, poutavým způsobem sdělit, co je ve statistice vlastně skryto. Důsledkem pak je, že slyšíme bonmoty a zjednodušující interpretace toho, co statistika vytvoří, a je úplně jedno, jaký statistický údaj to je. Chybí prostě popularizátor téhle disciplíny. Statistika není tím dobrodružstvím poznání, jako je matematika, medicína nebo filozofie. Ale to od ní nikdo ani nečeká. Přesto prošla a prochází bouřlivým vývojem. V minulém století nástup počítačů umožnil sériové zpracování dat, rychlé ověřování teorií, netrápíte se tolik s numerickými propočty. Přiznám se, že nedokážu odpovědět na otázku, co statistice chybí, aby jí někdo zpopularizoval. Mně osobně to mrzí, ale na druhé straně nutno říct, že o mnoho lepší to není ani třeba v matematice, i když tam se o to pokoušelo a pokouší mnohem více lidí než ve statistice. Přesto i matematika zůstává v popularitě a v po-

chopení svých postulatů také nepříliš úspěšná. A když se pak ještě občas jakési hvězdičky šoubyznysu či sportu předhánjí v líčení rádobý veselých příhod o tom, jak veleneúspěšně byly v matematice či ve škole vůbec, dobré věci to u veřejnosti určitě nepřidá.

Působil jste také jako děkan Fakulty informatiky a statistiky VŠE. Liší se něčím studenti statistiky a jiných ekonomických oborů?

Jistý rozdíl tam bude. Ti, kteří tíhnou ke statistice, jsou lidé, kteří se nebojí matematiky a kteří vědí, že se budou muset učit víc formalizovaných postupů a procedur. Jsou to lidé, kteří budují poznatky postupně především na základě formálního aparátu a teprve později si k nim přiřazují věcnou znalost. Řekl bych, že člověk, který má již na střední škole potíže s matematikou, se na obor statistika nebo matematické modely nehodí. Spíš půjde cestou k jiné společenskovešdní disciplíně. Na druhé straně tím, že se statistika přimkla hodně k ekonomii, jež je vědou společenskou, vědou neexaktní, pracující s rizikem, pracující na principu nejistoty, je ekonomie pro statistiku živnou půdou. Proto spojení statistiky a ekonomie je tak typické a charakteristické. A když se ptáte, v čem jsou jiní ti, kteří se vyhýbají statistice, musím říci ze své zkušenosti, že mnoho z těchto „vyhýbačů“, když je potkáte později, kdy už jsou zaměstnaní apod., často přiznává, že jim znalost statistiky chybí, že se jim hůř argumentuje, že hůř pracují s daty, že neumí podpořit své argumenty. A říkají, že se měli statistiku víc učit. Na vlídnost statistiky často přijdete až třeba po letech praxe.

Jste člen České statistické rady, rektor významné univerzity, člen mnoha dalších významných institucí. Úspěšně působíte mezi auditory, účetními. Setkáváte se s lidmi na vysokých pozicích, potkáváte se i s politiky. Jak vnímáte pozici statistiky mezi těmito lidmi?

Já myslím, že ji využívají, hlavně pokud jde o postupy v auditu, kontrole, průzkumech trhu a jině. Tito odborníci mají standardizované postupy, které po nich metoda jejich práce, velmi často na mezinárodní úrovni, vyžaduje. Pokud jde ovšem o politiku – statistika se musí od politiky vzdalovat, co nejvíc to jde. Statistika a politika k sobě nesmí přijít. Zvláště v ekonomii, ale nejen v té. To by byl konec statistiky, přinejmenším té její oblasti, která se nazývá statistika hospodářská a sociální. Nebyl by to konec politiky, ale byl by to konec ekonomické statistiky. Karl Pearson kdysi řekl, že statistika není od toho, aby řídila svět, ale aby ukazovala, jak je svět řízen. Rozhodovat o světě musí jiní. Ať už na úrovni firmy její manažeri, kteří by na základě faktů, samozřejmě nejen statistických, měli odvozovat svoje další chování a strategie. Nebo politici, kteří i za pomoci statistických dat mají řídit stát nebo jeho části. Ale statistika od politiky musí stát nedotknutelně daleko a musí říkat těm, co za nás řídí – tady máš ten výsledek a rozhodni se sám. Takže onen Pearsonův výrok přesně definuje vztah politiky, politického managementu, firemního managementu a všeho toho, kde se statistika užívá, na straně jedné a samotné statistiky na straně druhé. Statistika dodává podklady pro rozhodování jiných a to určitě není málo. Je to její povinnost, ale zároveň také odpovědnost.

A děje se to?

Myslím, že statistika si udržuje punc nezávislosti, že je na tom ve vyspělém světě dobře. Daří se jí držet se od politiků. Každý krok směrem k politice by znamenal zpochybnění a popření její role. A chci věřit tomu, že ji stejně tak vnímají i politické elity a garnitury, samozřejmě nejen u nás.

V jednom z rozhovorů jste uvedl, že se orientujete na to, jak dokáže statistika zobrazovat ekonomickou realitu a jak dokáže konfrontovat tuto realitu a základní ekonomické postuláty. Kam se z hlediska vašich zjištění ubírá v této chvíli česká ekonomika?

Pokud to vezmeme zcela obecně a čistě z pohledu toho, jakou cestou se v posledních dvou třech letech ubírala světová ekonomika, musím říci, že v podstatě nikdo nedokázal, ani na základě statistických dat, varovat, že se hospodářství světa dostává do potíží. Myslím si, že velká většina odborníků to nevěděla a nedokázala to odezírat z dat, která byla či být mohla k dispozici. Snad bylo jen pár těch, kteří to viděli, ale neřekli nic, což už dneska z pohledu nedávného vývoje oněch dvou tří let vyjde nastejno. Tady si myslím, že chybí cosi, co bych nazval určitou signalizační soustavou. Něco, co by světu – pokud říkáme, že statistika svět neřídí, ale ukazuje, jak je řízen – řeklo: teď to neděláte zrovna nejlépe, dávejte si pozor na tohle či ono. Tohle statistika a všechny její analytické metody neudělala. Ale podívejte se, kolik je ratingových firem a společností. Všechny se předhánjí v udělování nejrůznějších písmenek a čísleček při hodnocení národních ekonomik, velkých firem a dokonce států. Která z těch agentur ale řekla: pozor, něco se děje! Která z těch agentur ukázala na hypoteční bublinu, na to, že se něco může stát? Neviděla to žádná, či pokud viděla, nic neřekla.

A umí tohle statistika vůbec říkat?

Já mám obavu, že taky moc dobře ne. Ne že by neměla nástroje. Ale chybí něco nad těmi všemi nástroji a analytickými metodami. Prostě se dosud nepodařilo vytvořit onu signalizační soustavu, nebo, chcete-li, lakmusový papírek, který vnoříte do hospodářského prostředí světa a on se vám nějak zbarví, například do červena, do červených čísel, a řekne: něco je v nepořádku. Hodně chybí také propojení mezi daty z podnikové sféry, mám tu na mysli jak finanční, tak nefinanční společnosti, s makroekonomickými daty. Nemůžete přece analyzovat vývoj světové ekonomiky bez důkladné znalosti firemního prostředí. Samozřejmě tato data jsou v podstatě do značné míry neověřitelná nebo nepřístupná veřejnosti. Žádná firma, banka a tak podobně pochopitelně nevystaví na odív všechny svoje záměry, vše, co se v ní odehrává. A potom tady máte určité makroekonomické úvahy a hospodářskou politiku celých vlád a celých zemí. A zde si myslím, že chybí jakási přemostění, pracoviště, jakási centrála, kterou někdy přirovnávám třeba ke Světové zdravotnické organizaci nebo Světové organizaci pro jadernou bezpečnost či k něčemu takovému. Tedy nějaká organizace, která by měla vysoce fundovaný aparát a která by řekla: my jsme dospěli k tomu a k tomu, něco se tady začíná dít, proto konejte. Já si myslím, že statistika ty nástroje na podobné analýzy možná má, ale nemá tomu odpovídající organizační uspořádání.

Už se tím někdo někdy zabýval?

Já mám pocit, že ne. Když budu přísný na ratingové agentury, ony to mají v náplni. Proč něco neřekly v roce 2008? Neřekly: tečou vám peníze v hypotékách a vy nevíte kudy. Nikdo nic. Tyto agentury se utápěly v kladných číslech. I u nás se ještě na podzim 2008 čekalo, že tempo HDP bude přes 4 %. Nic takového nenastalo. Někde byla nějaká vada. K tomuto by mohla statistika hodně přispět.

A víte, že by na tom někdo někdy pracoval?

Existují světové instituce i vědci, kteří využívají data ze všech koutů světa, ale pořád mi chybí nějaký ekonomický seizmograf. Zatím nikdo nedokázal

vytvořit takový souhrn ukazatelů, jež by mohly ukazovat na hrozby, na úskalí ve vývoji globální ekonomiky a uměly to politikům sdělit. Tohle to se zatím nepovedlo. Kde máte napsáno, že za třeba 10 let se ve světě hospodářství neobjeví něco podobného? Vždyť taková je přece ekonomie. A budeme opět čekat se založenýma rukama?

A dostáváme se k tomu, že k vašim profesním zájmům patří analýza a prognóza ekonomických časových řad. Jak spolu, z vašeho pohledu, souvisí schopnost analyzovat makroekonomická data a rychlost okolního světa? Nezačíná být handicapem statistiky to, že data produkuje s určitým zpožděním?

Statistika je disciplína sloužící jako podpora rozhodování. Jejím základem je analýza. Analýza minulosti, současnosti. Velké prognostické cíle bych před statistiku nekladl. Přece jenom platí jedna důležitá věc: v momentě, kdy vyslovíte nějakou prognózu, ovlivňujete budoucnost, o níž jste se právě vyslovil. Když se dnes manažer nadnárodní instituce či banky vyjádří, dejme tomu k vývoji kurzu měny či k vývoji cen některých strategických komodit, ovlivňuje tím bezprostředně chování ekonomických subjektů. Tuto schopnost predikovat míry statistika nemá a já bych jí ani takovéto úkoly nekladl. Nemusi se vyslovovat k tomu, co bude a díky tomu snad nějak i měnit svět. Nezdá se mi, že je to její role. Jsou jiné disciplíny, které se mohou vyslovovat, samozřejmě s rizikem k vývoji v budoucnosti. Ale o tom, jaká ta budoucnost bude, zejména v ekonomickém světě, o tom statistika nerozhodne. O tom rozhodnou úplně jiní a statistika může velmi skromně přispět nějakým názorem. Já jí to nemám za zlé, ono je to možná tak i lepší.

To jsme se dostali k otázce rychlosti. Jak se díváte na rychlost, se kterou poskytují informace statistické úřady a na rychlost, se kterou se přelévají informace v médiích v dnešní společnosti. Můžeme sledovat v přímém přenosu takřka jakékoliv dění na kterémkoliv místě na světě, ale statistická data mají jisté „zpoždění“.

Zijeme ve světě úsudků. Pokud si odmyslím sčítání lidu a ještě nějaká další rozsáhlá šetření, tak prakticky pracujete jenom na základě výběrových zjišťování, pracujete pouze s úsudkem a ten potom nějak zobecňujete. Statistika vždycky vyvažuje kompromis mezi rychlostí a přesností, mezi časem a kvalitou údajů. Kompromis je přirozený, neboť zpracováváte velký objem dat výběrovým způsobem. Statistika není schopna říct po prvním zpracování přesné číslo, protože pak ještě dopočítává, bilancuje, vyrovnává. Tím se samozřejmě dostává trochu do kleští, protože třeba za půl roku ta data už nikoho tolik nezaujmu, ale není schopna některé tyto údaje dát dřív. Proto průběžně poskytuje aspoň určité signální výstupy, aby dobu zkracovala, ale poslušnost od sběru dat přes signální prezentace až po konečné výstupy je přirozená a musíme ji do značné míry respektovat.

Je možné celý proces ať již sběru dat či zpracování nějak urychlit?

Vždy je co zlepšovat. Možná leccos může zrychlit vyšší stupeň využívání administrativních zdrojů dat, jenže to už není otázka na statistiky, ale na legislativu, na vládu, na zákonodárce. Někdo musí povolit, zda se může nahlížet do daňových přiznání či firemních dat, v jakém rozsahu, kdo to povolí a kdo to může dělat. Co se ale v nejbližších deseti letech určitě změní, bude vyžívání on line systémů. Málo zatím pracujeme s daty, která se zpracovávají přes web, která vzniknou přímou interakcí s respondenty. Tohle nám trochu chybí. Jsou země, jako je Francie a Holandsko, kde

jsou v tomto dál. Ale i potom vlastní zpracování dat zůstane zpracováním dat z výběrových šetření a tam to bude vždycky o kompromisu mezi rychlostí a přesností. Každý na něčem musí ztratit, každý v něčem musí slevit, aby výsledek za něco stál.

Dlouho se hovoří o snižování administrativní zátěže respondentů. Co by se muselo stát, aby statistici využívali pro svá zjišťování pouze administrativní zdroje dat a je to vůbec reálné?

Už jsem řekl, to je čistě otázka legislativy. Dokud bude legislativa postavena tak, že statistický úřad nemůže mít přístup k podkladům, které odevzdávají firmy nebo i jednotlivci, bude to vždy problém. Na druhé straně je třeba plně respektovat právo každého z nás na ochranu osobních údajů. Proti sobě tak budou stát purističtí zastánci ochrany individuálních dat a na druhé straně pragmatici. Cestou může být opět jen nějaký kompromis, ale to už není otázka pro statistiky, rozhodnout o tom musí legislativa. Přimlouval bych se za to.

Může pro to něco udělat statistický úřad nebo je třeba vyvolat zájem politiků, aby to fungovalo?

Úřad může tlačit, může to bubnovat do světa, ale dokud rozhodnutí o přístupu k administrativním datům nepřijmou ti, kdož vytváří právní prostředí, nezmění se nic. Zájem ze strany politiků by měl být, protože když se o čemkoli rozhoduje, hraje roli i rychlost toku informací. Takže pokud politici dostávají informace s velkým zpožděním, chápu, že může být dost těch, kteří si řeknou, k čemu mi to teď už je. Mělo by být v zájmu nejen politiků, ale i podnikových managementů tyto věci částečně odblokovat. Při rozumném respektu k soukromí firem a občanů.

Proč by měl mít firemní management zájem na využití administrativních dat ve statistice?

Důvody jsou nepřímé. Mnoho údajů vzniká právě v podnicích. Firmy nežijí ve vzduchoprázdnu, rozhodování na úrovni státu a na úrovni podniků od sebe přece nelze oddělit. Využívání administrativních zdrojů dat k podpoře efektivního rozhodování na úrovni státu ovlivňuje zpětně i chování firemní sféry, která je na řadě kroků decizní sféry, ať už ve větší či v menší míře, závislá. Uvedu jedno podobenství, kde se jistá otevřenost podniků vyplácí – jde o konjunkturní průzkumy. Manažeri firem odpovídají na konjunkturní dotazníky. Jakkoli každý hovoří jen za svoji společnost, při agregaci dat se jim dostane informace o chování celého okolního prostředí, ve kterém podnikají. Dozvědí se něco obecného, do čeho sami individuálně přispěli. Za svou odpověď na otázky průzkumu dostanou informaci, kterou by nikde jinde nesehnali. Jakou kvalitu odpovědi do systému sami vloží, tolik kvality se jim zpět dostane. Říká se tomu statistika bez čísel. To je přitažlivé – nikdo po manažerech nechce, aby odpovídali přesnými čísly, jaký budou mít obrat, kolik vyvezou, dovezou nebo kolik si čeho vezmou na úvěr, z cizích zdrojů financování atd. Oni jenom říkají – zlepšení, zhoršení, setrvalý stav. Za to se jim dostane agregovaná odpověď z daného odvětví. To manažerům může přinést cenné informace pro další rozhodování.

Na úrovni živnostníků a malých firem ale využití statistických informací při rozhodování nehraje většinou valnou roli. Jsou i pro tyto podnikatele v malých a středních firmách statistické informace užitečné?

Představme si, že statistiku od zítřka zrušíme, že by neexistovala vůbec. Já rád používám extrémy. V tu chvíli nebude mít svět spoustu cenných

informací, těch, o kterých si dnes někteří lidé myslí, že jsou zbytečné. Nebudete mít v systému zdravotní péče jeden pořádný lék, protože nebudete mít žádné výsledky zkoumání účinků těchto léků. Nebudete mít žádnou představu o tom, jak žije a chová se stát, společnost, hospodářské obory, jak žijí lidé, za co a kolik utrácí, jaké jsou jejich spotřebitelské postoje, zvyky. A mohu pokračovat. V momentě, kdy nic takového nebude, kdy nebudeme pracovat s daty, nemáme na základě čeho rozhodovat. To stejné přece platí i pro manažera střední či malé firmy třeba kdesi v regionu. Když to bude brát tak, že ho statistiky nezajímají, jsou moc složité, suchopárné, opožděné, budiž, tak ať to nedělá. Avšak dříve či později zjistí, že ti, kteří data a informace používají, jsou dál. Bez statistiky se rozhodovat nedá. Neříkám, že statistika převrátí svět, nebudu ji srovnávat s medicínou či podobnými disciplínami, to jsou věci, které jsou důležitější v lidském životě než statistika, ale statistika patří ke kultuře lidského myšlení. Kdosi řekl, že bez statistiky nelze dokázat pravdu. To už přece stojí za úvahu nad jejím významem.

Kam se z vašeho pohledu ubírá statistika a jaká úskalí na ni čekají?

Jsme dost složitým světem informací a statistika si v nich musí umět najít své místo. Myslím si, že statistiku v blízké budoucnosti čeká vytvoření a prosazení ještě sofistikovanějších postupů, než má dnes. V záplavě informací, v níž dnes žijeme, má statistika, troufám si říci, docela klíčovou roli. Musí si v tomto světě umět udržet svoji váhu, podpůrnou roli a hlavně musí přispět svou kvalitou k váze těchto informací. My jsme se dnes naučili vše možné hledat na internetu. Dobře, nechť. Během půl minuty máte kde co, všechno si rychle najdete, ale už mnohem méně pracujeme s tím, co jsou a co nejsou důležité informace. Netřídíme je, vrstvíme je často na hromadu. Zde může pomoci statistika. Měla by dále budovat své postupy a využívat toho, co tvoří kořeny její stavby, to je logika. Nestanete se přece Jackem Nicholsonem jen tím, že budete klikat na internetu a dívat se na jeho filmy. Vy se musíte nejprve naučit řemeslo. A stejně tak to platí i v informacích. Musíte se umět se v tom sám pohybovat, umět rozlišovat důležité od nedůležitého, pomíjivé od trvalého. V tom již nepomůže klikání, zde pomůže jen vlastní úsudek a ten nám všem pomáhá utvářet v nemalé míře právě statistika, protože je to názor na svět, názor na jeho zákoutí a na každodenní projevy. Kdo to pochopí a naučí se dívat na svět pomocí váhy faktů, bude mít nespornou výhodu.

Dobře, to je to, co se musí naučit člověk, aby přežil v informační společnosti. Co to ale staví před statistiku?

Budoucnost vidím v tom, že se s gigantickým objemem faktů naučíme pracovat. Tam je statistika nezastupitelná. Právě proto, že je tolik informací, bude čím dál tím cennější umět s nimi pracovat. To před padesáti lety nebylo. Teď se musíme učit vyhmátnout to důležité. Postupy, které učí třídít informace, jsou právě statistické postupy. Například dolování z datových skladů – data mining, exploratorní analýza dat, rozhodování za neurčitosti apod. Statistika zná postupy, které jsou již docela sofistikované, ale ještě ne dostatečně využívané. Tudy povede její cesta.

Děkuji za rozhovor.